

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 26 januari 2015
Behandeld door Pieter Veldhuizen
Telefoonnummer 06-13708182
Ons kenmerk PV-21120104
Onderwerp AO Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) 4 februari 2015

Geachte woordvoerder,

Mede namens Landschappen NL doe ik u onderstaande informatie toekomen.

Op woensdag 4 februari vindt een Algemeen Overleg over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) plaats. Een bijzonder moment, omdat sinds 10 januari het ontwerp-PAS-programma en de gebiedsanalyses ter inzage liggen. De periode om zienswijzen in te dienen duurt tot en met 20 februari. Wij zullen voor de 20^e ook een bijdrage hieraan leveren. Het betekent ook dat programma en analyses nog kunnen wijzigen n.a.v. de ingediende zienswijzen.

Het hoofddoel is het terugdringen van de stikstofvervuiling, als een van de grootste problemen voor de natuur in Nederland, maar ook voor de gezondheid van mens en dier en voor sectoren als drinkwatervoorziening en recreatie. Die stikstofvervuiling is, ondanks al genomen maatregelen, de afgelopen 10 jaar niet gedaald (meetnet RIVM). De PAS kan een goed middel zijn om dat doel te bereiken. De PAS kan economische ontwikkeling en versterking van natuur aan elkaar koppelen door herstelmaatregelen in de natuur te nemen en tegelijk ook brongerichte maatregelen, met name in de landbouw. Als de PAS zo gaat werken willen we er graag mee aan de slag.

Met het voorliggende ontwerp maken wij ons echter zorgen wat er gebeurt als onverhoopt het effect van brongerichte maatregelen tegenvalt. Zonder voldoende brongerichte maatregelen zal een substantiële afname van de stikstofdepositie namelijk niet gaan lukken. Dit zou automatisch moeten betekenen dat er dan dus minder ontwikkelruimte voor economische sectoren ontstaat. Dat wordt wel als zodanig uitgesproken, maar (nog) niet vertaald in eenduidige spelregels.

Het betekent dat in de definitieve PAS geborgd moet zijn dat bij tegenvallende resultaten extra maatregelen genomen worden tot op het niveau van de gewenste teruggang van depositie. Het programma spreekt over "de hand aan de kraan" en uitgebreide monitoring. Maar hoe blijkt of de depositiedoelen worden gehaald, wanneer vallen resultaten tegen en

welke maatregelen worden er dan concreet genomen? En hoe afdwingbaar zijn die maatregelen? Wij willen nauwgezet (kunnen) volgen of de stikstofvervuiling terugloopt. Hoe borgen we dat als er geen of onvoldoende daling is, aanvullende maatregelen worden getroffen / vergunningverlening voor bedrijfsuitbreidingen en andere uitbreidingen van economische activiteiten worden gestaakt?

Een zeer terughoudende uitgifte van ontwikkelruimte voor bedrijven is dan ook nodig; zeker omdat de effecten van maatregelen op de natuur pas na enige tijd zichtbaar zijn. Het definitieve programma moet hier meer duidelijkheid en zekerheid verschaffen, anders ontbreken de mogelijkheden om bij te sturen. Zonder die (zo nodig juridische) bijsturingsmogelijkheden ontbreken voor ons de garanties op succes.

Ook moet duidelijk zijn dat bij het achterblijven van voldoende effect van brongerichte maatregelen (of het achterwege blijven van brongerichte maatregelen) niet zo maar ter compensatie extra herstelmaatregelen kunnen worden genomen. Daar zit een grens aan en die lijkt met het programma en de gebiedsanalyses die er nu liggen al meer dan bereikt. Extra herstelmaatregelen zijn vaak ecologisch niet meer verantwoord, kunnen niet continu worden uitgevoerd (je kunt duinen niet blijven afplaggen) en kunnen ook niet rekenen op draagvlak onder de bevolking; zij willen meer natuur en geen eeuwige bouwput als gevolg van herstelmaatregelen.

Een ander zorgpunt betreft de uitwerking door de provincies. Zij hebben nog veel ruimte om het beleid naar eigen inzicht uit te voeren en om eigen beleidsregels toe te voegen. Uit de informatieavonden per provincie blijkt intussen dat provincies daar verschillend mee omgaan. Dat kan leiden tot rechtsongelijkheid, maar ook tot een wisselende effectiviteit in het terugdringen van de stikstofvervuiling. Aangezien de provinciale aanpak en uitwerking nog niet overal duidelijk is, blijft het ook hier onduidelijk of er voldoende garanties zijn op voldoende stikstofdaling. Zonder die garanties blijft een goed eindresultaat (te) onzeker.

Resumerend vragen wij u te bevorderen dat het Rijk:

- 1. Concreet met criteria of in getallen aangeeft wanneer gesproken kan worden van achterblijvende resultaten.**
- 2. Concreet maakt hoe is geborgd dat bij achterblijvende resultaten extra maatregelen worden genomen en/of ontwikkelruimte wordt verkleind.**
- 3. In geval van achterblijvende resultaten als gevolg van onvoldoende brongerichte maatregelen dit niet compenseert met extra herstelmaatregelen, aangezien de rek daar uit is.**
- 4. Zodanige kaders aan de provincies meegeeft dat diversiteit in provinciale aanpak niet kan leiden tot rechtsongelijkheid en een wisselende affectiviteit.**

Uiteindelijk heeft iedereen baat bij een geborgde en evenwichtige uitvoering van zowel bron- als herstelmaatregelen. De natuur kan zich herstellen, bedrijven kunnen zich ontwikkelen en natuur en economie gaan zo hand in hand.

Aan Tweede Kamer der Staten-Generaal
Datum 26 januari 2015
Ons kenmerk PV-21120104
Onderwerp AO Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) 4 februari 2015
Pagina 3 van 3

Met vriendelijke groet, mede namens Landschappen NL,

Marc van den Tweel
Algemeen directeur Natuurmonumenten